

10.1.2008

PESÄNHOITAJAN PALKKIO

1 YLEISTÄ

Palkkio konkurssipesän hoidosta määräytyi pitkään Suomen Asianajajaliiton antaman palkkiosuosituksen mukaisesti. Kilpailuvirasto totesi vuonna 1992 palkkiosuosituksen samana vuonna voimaan tulleen kilpailunrajoituslain vastaiseksi.

Tämän jälkeen palkkion määräytymisperusteet olivat usean vuoden ajan epäyhtenäisiä, mitä velkojat, pesänhoitajat ja tuomarit pitivät ongelmallisena. Asian korjaamiseksi konkurssiasiaain neuvottelukunta antoi pesänhoitajan palkkiota koskevan suosituksen 31.12.1997. Kilpailuvirasto totesi 5.6.2002 antamassaan päätöksessään, ettei suosituksella ole ollut sellaisia hinnoittelua jäykistäviä tai palkkiotasoa nostaneita vaikutuksia, että sillä olisi aihetta ryhtyä suosituksen johdosta toimenpiteisiin. Suositus on tarkistettu konkurssilain (120/2004, KonkL) tultua voimaan.

Palkkiosuosituksessa käsitellään pesänhoitopalkkioita koskevaa lainsäädäntöä, tavanomaisia pesänhoitajan tehtäviä ja pesänhoitopalkkion määräytymisperusteita. Lisäksi suosituksessa käsitellään tavanomaisista tehtävistä poikkeavien toimenpiteiden erillisveloitusta ja pesänhoitopalkkiota velallisen liiketoiminnan jatkamisesta sekä panttiomaisuuden myymisestä. Suosituksessa käsitellään vielä palkkion vahvistamista ja maksamista.

Suosituksen lähtökohtana on, että

- 1) raukeavasta tai julkisselvitykseen siirtyvästä konkurssista (lyhyt konkurssimenettely) maksetaan pesänhoitajan toimenpiteisiin perustuva kohtuullinen palkkio ja
- 2) lopputilitykseen päättyvän konkurssin (täysimittainen konkurssimenettely)
 - 2 a) konkurssiin asettamisesta pesäluettelon valmistumiseen ulottuvasta pesänhoitovaiheesta (ensimmäinen vaihe) maksetaan toimenpiteisiin perustuva kohtuullinen palkkio sekä
 - 2 b) pesäluettelon valmistumisen jälkeisestä pesänhoitovaiheesta (toinen vaihe) rahaksimuuttoarvoon tai toimenpiteisiin perustuva kohtuullinen palkkio.

Suosituksista sovelletaan konkurssilain nojalla määrätyn pesänhoitajan palkkion vahvistamiseen.

2 LAINSÄÄDÄNTÖ

KonkL 8 luvun 7 §:n mukaan pesänhoitajalla on oikeus saada tehtävästään konkurssipesältä työn vaatavuuteen, tehtyyn työhön, pesän laajuuteen ja muihin seikkoihin nähden kohtuullinen palkkio sekä korvaus hänelle aiheutuneista, pesänhoidon kannalta tarpeellisista kustannuksista. Pesänhoitaja ei saa tämän palkkion lisäksi ottaa muuta etua itselleen eikä läheisilleen.

Pesänhoitopalkkion tarkemmista perusteista päättävät velkojat pesänhoitajaa kuultuaan viipymättä pesänhoitajan tultua määrätyksi tehtävänsä. Palkkio maksetaan tehtävän aikana kohtuullisin väliajoin. Velkojat voivat päättää, että osa palkkiosta maksetaan pesänhoitajan tehtävän päättyessä. Palkkion maksamisesta päättävät velkojat pesänhoitajan esitettyä selvityksen maksamisen perusteena olevista toimenpiteistä.

KonkL 8 luvun 8 §:n mukaan jos konkurssi peruuntuu tai menettely muuten lakkaa ennen kuin velkojat ovat päättäneet pesänhoitajan palkkiosta, tuomioistuin päättää pesänhoitajan palkkion suuruuden.

Konkurssin rautessa pesänhoitajalla on KonkL 10 luvun 4 §:n mukaan oikeus saada kohtuullinen palkkio konkurssipesän varoista. Tuomioistuin päättää palkkion suuruudesta.

Velkojan pyynnöstä tuomioistuin voi kehottaa pesänhoitajaksi ehdotettua selvittämään palkkiovaatimuksensa perusteita jo ennen tehtävään määräämistä. Selvityksenään pesänhoitajaehdokka voi esimerkiksi ilmoittaa noudattavansa tämän suosituksen mukaisia palkkioperusteita ja ilmoittaa oman ja avustajansa tuntiveloitushinnan.

3 PESÄNHOITAJAN TAVANOMAISET TOIMENPITEET

Konkurssimenettelyn tarkoitus on velallisen toiminnan selvittäminen, omaisuuden muuttaminen rahaksi ja rahojen jakaminen velkojille. Pesänhoitajan tavanomaisia keskeisiä tehtäviä ovat konkurssipesän yleisen hallinnon järjestäminen sekä omaisuuden hoito ja realisointi.

Pesänhoitopalkkio kattaa lyhyessä konkurssimenettelyssä yleensä seuraavat tehtävät:

- pesän omaisuuden haltuunotto, selvittäminen, pesään kuulumattoman omaisuuden erottaminen, omaisuuden arvon säilyttämiseksi sekä realisoinnin onnistumiseksi tarvittavat toimenpiteet ja omaisuuden suojaaminen (esimerkiksi vakuutukset ja lukituksesta huolehtiminen)

- työntekijöiden työsuhteisiin liittyvät toimenpiteet (irtisanominen, palkkasaatavien selvittäminen, palkkaturvahakemuksen laatiminen, työeläke- ja tapaturmavakuutusyhtiöille tehtävät ilmoitukset)
- sopimusten irtisanominen ja uusien sopimusten tekeminen (mm. sähkö-, vuokra- ja puhelinsopimukset)
- pankkitilien lopettaminen ja avaaminen
- erilaisten viranomaisille annettavien ilmoitusten tekeminen ja kyselyihin vastaaminen
- pesäluettelon ja velallisselvityksen laatiminen
- konkurssimenettelyyn liittyvä tavanomainen esiintyminen tuomioistuimessa
- konkurssivelallisen kirjanpidon ja asiakirjojen alustava tarkastaminen velallisen rikosten ja takaisinsaantiperusteiden selvittämiseksi tai erityistarkastuksen tarpeellisuuden selvittämiseksi sekä erityis-tarkastuskertomukseen tutustuminen
- pesän omaisuuden hoito ja realisointi
- saatavien laskutus ja maksukehotusten lähettäminen
- konkurssilain edellyttämien ilmoitusten, selvitysten ja tiedustelujen toimittaminen velkojille ja velalliselle
- varojen tilittäminen ulosottoviranomaiselle raukeavassa pesässä
- kirjanpidon palauttaminen velalliselle

Pesänhoitopalkkio kattaa täysimittaisessa konkurssimenettelyssä edellä mainittujen lisäksi yleensä seuraavat tehtävät:

- velkojainkokousten koollekutsuminen, pitäminen ja pöytäkirjan laatiminen sekä velkojien muun päätöksentekomenettelyn järjestäminen
- velallisen ja pesän kirjanpidosta huolehtiminen sekä kirjanpitoaineiston säilyttäminen
- valvontapäivän määrittäminen ja siitä ilmoittaminen
- konkurssivalvontojen tarkastaminen, valvontojen selvittämistä koskevat neuvottelut, sovinnollisen ratkaisumahdollisuuden selvittäminen ja valvontojen riitauttaminen
- jakoluetteloehdotuksen ja jakoluettelon laatiminen

- jälkivalvontojen käsitteleminen
- velkojatoimikunnan kokousten valmistelu sekä niihin osallistuminen ja pöytäkirjojen laatiminen
- vuosiselontekojen laatiminen
- jako-osuustodistusten lähettäminen
- lopputilityksen laatiminen
- velkojien jako-osuuksien maksaminen

Pesänhoitajan on harkittava tavanomaisen pesänhoitotoimenpiteen tai kohdassa 5 mainitun erillistoimenpiteen antamista pesän ulkopuolella hoidettavaksi (ulkoistaminen), jos ulkoistaminen johtaisi pesän kannalta taloudellisesti edullisempaan lopputulokseen kuin toimenpiteen tekeminen pesänhoitajan omana tai tämän avustajan työnä. Harkinnassa on otettava huomioon toisaalta ulkoistamisesta saatava hyöty ja toisaalta siitä aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien ulkoistamisen mahdollinen vaikutus pesänhoitopalkkioon. Pesänhoitaja voi ulkoistaa myös sellaisen pesänhoitotehtävän, joka edellyttää erityistä ammattitaitoa. Esimerkiksi omaisuuden myyminen, laajamittainen tavanomaisten saatavien periminen tai pesän kirjanpidon pitäminen voi olla tarkoituksenmukaista antaa ulkopuolisen ammattilaisen tehtäväksi.

4

PALKKION MÄÄRÄYTYMISPERUSTEET

Neuvottelukunta suosittelee, että lyhyessä konkurssimenettelyssä pesänhoitopalkkion perusteena käytetään tehtyjä toimenpiteitä (toimenpidepalkkio) sekä täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa toimenpidepalkkiota ja toisessa vaiheessa pesän rahaksimuuttoarvoa (realisaatiotulospalkkio) tai toimenpidepalkkiota. Erillistoimenpiteistä sekä panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä määrätään aina erillinen toimenpidepalkkio. Toimenpidepalkkio määräytyy, jollei muuta ole sovittu, aikaveloituksen mukaan niin, että veloitusperusteena on tuntipalkkio. Pesän erityisestä luonteesta tai koosta johtuen pesänhoitaja voi esittää ja velkojat voivat päättää myös muun palkkioperusteen käyttämisestä.

Lyhyestä konkurssimenettelystä ja täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisestä vaiheesta vaadittavan palkkion kohtuullisuutta voidaan käytännössä yleensä arvioida vertaamalla sitä tämän suosituksen mukaiseen vertailupalkkioon. Kohtuullinen palkkio täysimittaisen konkurssimenettelyn toisesta vaiheesta voidaan yleensä vahvistaa pesän rahaksimuuttoarvoon perustuvan palkkiotaulukon mukaan tai arvioida toimenpidepalkkion kohtuullisuutta vertaamalla sitä tämän suosituksen mukaiseen vertailupalkkioon.

Tavanomaisista pesänhoitotehtävistä esitettävän pesänhoitopalkkion voidaan yleensä olettaa asettuvan kohdissa 4.1 ja 4.2 esitettyjen vertailupalkkion ja palkkiotaulukon vaihteluväliin. Jos realisaatiotulos on kuitenkin poikkeuksellisesti ilmeisessä epäsuhteessa pesän selvittämisen edellyttämään työmäärään tai pesän selvittäminen vaatii poikkeuksellisen paljon tai vähän toimenpiteitä, on mahdollista esittää ja vahvistaa vaihteluvälin ylittävä tai alittava pesänhoitopalkkio. Palkkio voi ylittää vaihteluvälin esimerkiksi silloin, kun pesänhoito edellyttää pesänhoitajalta poikkeuksellisen paljon sinänsä tavanomaisia toimenpiteitä. Vaihteluväli voi ylittyä myös silloin, kun pesänhoitaja tekee kohdassa 3 lueteltujen tavanomaisten toimenpiteiden lisäksi muita toimenpiteitä, jotka eivät kuitenkaan ole kohdassa 5 tarkoitettuja erillisveloitettavia toimenpiteitä.

Jos pesänhoidon edellyttämää työmäärää ja vaativuutta voidaan pitää tavanomaisena, palkkion tulisi pääsääntöisesti asettua vaihteluvälin keskiarvon tuntumaan.

Pesänhoitopalkkio voi kohtuuden mukaan nousta keskimääräistä korkeammaksi, jos pesänhoidossa on tarvittu erityistä asiantuntemusta, pesänhoitaja on onnistunut tehtävässään erityisen hyvin tai palkkio ei vastaa yleistä palkkiotasoa kooltaan, vastuultaan ja työmäärältään vastaavissa konkurssipesissä. Pesänhoito edellyttää yleensä tavallista enemmän toimenpiteitä, jos velallinen laiminlyö myötävaikutusvelvollisuutensa, velallisen liiketoimintaa on harjoitettu useammassa toimipisteessä tai velallinen on harjoittanut liiketoimintaa erityissäännellyllä toimialalla.

Pesänhoitopalkkio voi kohtuuden mukaan jäädä keskimääräistä alemmaksi, jos pesänhoito on ollut tehotonta, pesää ei ole hoidettu hyvän pesänhoitotavan mukaisesti, veloitusperuste on pesänhoitajan osoittamaan taitoon ja kykyyn nähden liian korkea tai palkkio ei vastaa yleistä palkkiotasoa kooltaan, vastuultaan ja työmäärältään vastaavissa konkurssipesissä. Pesänhoito on tehotonta esimerkiksi silloin, kun pesänhoitaja tekee tarpeettomasti itse rutiinitoimenpiteitä, toimenpiteistä aiheutuu saatuun hyötyyn nähden kohtuuttomasti kustannuksia tai pesänhoitaja tekee tarpeettomia tai päällekkäisiä toimenpiteitä.

Pesänhoitopalkkioon vaikuttavana seikkana voidaan ottaa huomioon se, kuinka tehokkaasti ja taloudellisesti pesänhoitaja on ulkoistanut pesänhoitoon kuuluvia tehtäviä. Jos ulkoistaminen on aiheuttanut pesälle ylimääräisiä kustannuksia, palkkiota voidaan alentaa.

Vertailupalkkion ja pesänhoitopalkkion vaihteluväli muodostaa eräänlaisen todistustaakkanormin, joka osoittaa kohtuullisen palkkiotason tavanomaisessa konkurssipesässä sekä sen, kenen ja miten palkkiovaatimusta on perusteltava. Vaihteluvälin keskiarvon tuntumaan asettuvan palkkionvaatimuksen perusteluksi riittää yleensä kohdassa 8 kuvatulla tavalla esitetty selvitys pesästä ja pesänhoitajan toimenpiteistä. Vaihteluvälin ylärajan tuntumassa olevaa tai

vaihteluvälin ylittävää palkkiota vaativan pesänhoitajan on esitettävä perusteet sille, miten ja missä määrin pesänhoito on ollut vaativampaa kuin vastaavanlaisessa tavanomaisessa pesässä. Vastaavasti vaihteluvälin alarajan tuntumassa olevaa tai vaihteluvälin alittavaa palkkiota vaativan velkojan tai velallisen on esitettävä perusteet sille, miten ja missä määrin pesänhoito on ollut vähemmän vaativaa kuin vastaavanlaisessa tavanomaisessa pesässä.

Jos pesänhoitaja laiminlyö tehtäviään, syyllistyy väärinkäytökseen tai hänet joudutaan omasta syystä esimerkiksi esteellisyyden vuoksi vapauttamaan pesänhoitajan tehtävästä, pesänhoitopalkkiota voidaan alentaa tai törkeässä tapauksessa jättää kokonaan vahvistamatta.

Pesänhoitaja ei voi laskuttaa konkurssia edeltäneitä, sitä valmistelleita toimenpiteitään pesän varoista.

Tässä suosituksessa esitettyjen palkkioiden määriin ei sisälly arvonlisäveroa.

4.1

Lyhyt konkurssimenettely

Arvioitaessa pesänhoitajan toimenpidekohtaisen palkkion kohtuullisuutta edellä kohdassa 3 mainituista tavanomaisista toimenpiteistä lyhyessä konkurssimenettelyssä voidaan sitä verrata konkurssipesän hoidon laatuun ja laajuuteen alla kuvatuissa rajoissa.

Lyhyessä konkurssimenettelyssä vertailupalkkion lähtötaso on 1 500 – 2 500 euroa. Lähtötason suuruinen palkkio on kohtuullinen yleensä helppohoitosisä pesässä, jossa pesäluettelo ja velalliselvitys ovat vaivattomasti laadittavissa, velallisella ei ole omaisuutta tai omaisuus on vähäistä ja vaivatta rahaksi muutettavissa, velallinen täyttää myötävaikutusvelvollisuutensa, velallisen palveluksessa ei ole työntekijöitä ja velkojia on vain muutamia.

Tavanomaisen konkurssipesän hoito edellyttää pesänhoitajalta pääsääntöisesti enemmän kohdassa 3 lueteltuja toimenpiteitä kuin vertailupalkkion lähtötaso on tarkoitettu kattamaan. Tavanomaisessa konkurssipesässä vertailupalkkiota korotetaan pesänhoidon edellyttämän työmäärän mukaisesti seuraavilla perusteilla:

- 1) Konkurssipesään kuuluvan omaisuuden luettelointi ja erotteleminen muusta omaisuudesta on työlästä ja aikaa vievää tai vaatii muutoin erityistoimenpiteitä.
- 2) Konkurssipesään kuuluvan omaisuuden rahaksimuutto vaatii vähäistä enemmän toimenpiteitä.
- 3) Velallisen palveluksessa on konkurssin alkaessa työntekijöitä tai päätyneiden työsuhteiden selvittely vaatii esimerkiksi palkkaturvahakemusten käsittelyä.

- 4) Velallisen kirjanpitoaineisto ei ole pesänhoitajan käytettävissä ja tämän takia velallisen toiminta joudutaan selvittämään muista lähteistä, kirjanpito on epäluotettava, käsittää huomattavan tositemateriaalin, vaatii tositteiden järjestämistä usean kuukauden ajalta tai liiketapahtumat eivät ole helposti todennettavissa.
- 5) Velallisen toimet ennen konkurssia vaativat takaisinsaanti-, rikos- tms. perusteiden tarkempaa selvittämistä tai erityistarkastuksen teettämistä.
- 6) Pesänhoitaja joutuu velkojien lukumäärän tai laadun taikka saatavien epäselvyyden vuoksi tekemään tavanomaista enemmän toimenpiteitä.
- 7) Velallinen laiminlyö myötävaikutusvelvollisuutensa tai pesänselvitys edellyttää pesänhoitajalta paljon matkustamista.
- 8) Konkurssin alkaessa on vireillä riitaisia oikeudenkäyntejä.
- 9) Pesänhoitaja ei pysty pesän selvittämisen edellyttämän huomattavan työmäärän tai velallisen passiivisuuden vuoksi laatimaan pesäluetteloa ja velallisselvitystä konkurssilain mukaisessa määräajassa ja joutuu hakemaan tuomioistuimelta määräajan pidennystä tai pakkokeinoja velallista kohtaan.
- 10) Konkurssipesään jää massavelkojen kattamisen jälkeen varoja, jotka pesänhoitaja tilittää konkurssin rauettua ulosottoon tai velalliselle.

Vertailupalkkiota korotetaan 300 – 500 eurolla kutakin edellä mainittua kymmentä perustetta kohden. Jos konkurssipesässä toteutuu esimerkiksi kolme perustetta, vertailupalkkio on 2 400 – 4 000 euroa. Pesänhoitaja voi esittää vertailupalkkion korotusperusteet yllä olevaa numerointia käyttäen.

Jos konkurssipesään on määrätty tilapäinen pesänhoitaja, konkurssi peruuntuu tai muutoksenhakutuomioistuin kumoo asettamis- päätöksen, pesänhoitajalla on näissäkin tapauksissa oikeus kohtuulliseen palkkioon tekemistään toimenpiteistä. Palkkio määrätään toimenpidepalkkiona noudattaen soveltuvin osin mitä edellä on todettu pesänhoitopalkkiosta lyhyessä konkurssimenettelyssä. Vertailua vertailupalkkioon ei kuitenkaan tehdä.

Raukeavassa konkurssissa tuomioistuin päättää tilapäisen ja varsinaisen pesänhoitajan palkkiosta ja kustannusten korvauksesta. Jos pesässä ei ole riittävästi varoja pesänhoitajille vahvistettujen saatavien maksamiseen kokonaisuudessaan, neuvottelukunta suosittaa, että heille maksetaan suoritus vahvistettujen saatavien suhteessa.

4.2

Täysimittainen konkurssimenettely

Konkurssilain ja tämän suosituksen järjestelmän mukaan pesänhoidon

ensimmäinen vaihe käsittää lähinnä pesän haltuunoton, omaisuuden, sopimusten ja työsuhteiden selvittelyn sekä pesäluettelon ja velallisselvityksen laatimisen. Toiseen vaiheeseen kuuluu mm. omaisuuden realisaatio ja velkojainkokousten järjestäminen.

Joskus pesänhoitaja tekee tarkoituksenmukaisuussyistä konkurssimenettelyn ensimmäisen vaiheen aikana toiseen vaiheeseen kuuluvia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi realisaatiotoimenpiteitä. Näistäkin toimenpiteistä maksetaan palkkio vain yhden kerran, osana toisen vaiheen pesänhoitopalkkiota. Näitä toimenpiteitä ei sisällytetä ensimmäisestä pesänhoitovaiheesta esitettävään palkkiolaskuun. Palkkio näistä toimenpiteistä voidaan vahvistaa maksettavaksi toisen vaiheen pesänhoitopalkkion osasuorituksena ensimmäisen vaiheen palkkion vahvistamisen yhteydessä. Palkkion maksamisen ajankohtaa on käsitelty tarkemmin kohdassa 9.

4.2.1

Täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäinen vaihe

Arvioitaessa pesänhoitajan toimenpidekohtaisen palkkion kohtuullisuutta edellä kohdassa 3 mainituista tavanomaisista toimenpiteistä täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa voidaan sitä verrata pesän todennäköiseen rahaksimuuttoarvoon seuraavasti:

Vertailupalkkion alaraja täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioerä	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	3 200	3,0 %
30 000 – 80 000	3 500	2,2 %
80 000 – 170 000	4 600	1,6 %
170 000 – 330 000	6 100	1,0 %
330 000 – 800 000	7 700	0,5 %
800 000 – 5 000 000	10 100	0,4 %
5 000 000 – 10 000 000	26 900	0,34 %
10 000 000 – 20 000 000	43 900	0,17 %
20 000 000 – 40 000 000	60 900	0,13 %
40 000 000 – 80 000 000	86 900	0,07 %
yli 80 000 000	114 900	soveltuvien osien

Vertailupalkkion yläraja täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioerä	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	4 000	4,0 %
30 000 – 80 000	4 400	2,8 %
80 000 – 170 000	5 800	2,6 %
170 000 – 330 000	8 200	1,8 %
330 000 – 800 000	11 100	1,0 %
800 000 – 5 000 000	15 800	0,52 %
5 000 000 – 10 000 000	37 700	0,37 %
10 000 000 – 20 000 000	56 200	0,25 %
20 000 000 – 40 000 000	81 200	0,18 %
40 000 000 – 80 000 000	117 200	0,12 %
yli 80 000 000	165 200	soveltuvin osin

Vertailupalkkion perusteena käytettävään rahaksimuuttoarvoon lasketaan pääsääntöisesti kaikki pesään kuuluvat varat. Jos kaikkia varoja ei ole vielä palkkiota vahvistettaessa muutettu rahaksi, käytetään myymättä olevan omaisuuden arvona todennäköistä rahaksimuuttoarvoa. Rahaksimuuttoarvossa ei kuitenkaan huomioida konkurssipesän tilille työntekijöiden lukuun maksettuja palkkaturvasuorituksia tai varoja, jotka velkojat ovat kuitanneet.

Panttiomaisuutta ei pääsääntöisesti oteta huomioon pesän rahaksimuuttoarvossa, vaan sen hoidosta ja myynnistä maksetaan erillinen toimenpidepalkkio. Pesänhoitaja voi kuitenkin joutua ensimmäisessä pesänhoitovaiheessa ottamaan haltuunsa myös panttiomaisuutta ja selvittämään esimerkiksi siihen kohdistuvia oikeuksia ja sen kuulumista tai lunastamista pesään. Nämä toimenpiteet eivät ole KonkL 17:7 §:ssä tarkoitettuja panttiomaisuuden hoidosta aiheutuvia kustannuksia eikä niistä voi saada korvausta panttiomaisuuden kauppahinnasta.

Osamaksu- ja leasingomaisuus sekä panttiomaisuus, johon on kohdistunut myös muita kuin KonkL 17:7 §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä, otetaan huomioon pesän rahaksimuuttoarvossa. Rahaksimuuttoarvossa huomioon otettava osuus tällaisesta omaisuudesta riippuu toisaalta omaisuuteen kohdistuneiden muiden kuin panttiomaisuuden arvosta katettavien toimenpiteiden määrästä ja toisaalta omaisuuden arvosta. Mitä suurempi on pantatun omaisuuden arvo, sitä pienempi osuus siitä otetaan huomioon rahaksimuuttoarvossa, koska arvokkaamman omaisuuden haltuunotto

ei välttämättä vaadi pesänhoitajalta enempää toimenpiteitä kuin vähempiarvoisen omaisuuden haltuunotto.

Jos pantti-, osamaksu- tai leasing-omaisuuden haltuunotto ja luovuttaminen sekä vakuusoikeuden selvittely eivät vaadi erityisiä toimenpiteitä, tätä omaisuutta ei oteta huomioon pesän rahaksimuuttoarvossa. Panttiomaisuuden arvoa ei oteta huomioon myöskään silloin, kun panttiomaisuuteen kohdistuvat toimenpiteet katetaan erillistoimenpiteinä kokonaisuudessaan panttiomaisuuden kauppahinnasta.

4.2.2

Täysimittaisen konkurssimenettelyn toinen vaihe

Pesänhoitajan palkkio edellä kohdassa 3 mainituista tavanomaisista toimenpiteistä täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa perustuu joko pesän rahaksimuuttoarvoon tai konkurssipesän hoitamiseksi tehtyihin toimenpiteisiin. Toimenpidepalkkion määrääminen on perusteltua erityisesti silloin, kun pesässä ei ole juurikaan tavanomaista realisoitavaa omaisuutta, vaan pesänhoitotoimenpiteet kohdistuvat pääosin velallisen oikeuksien ja muun varallisuuden selvittelyyn.

Rahaksimuuttoarvoon perustuva palkkio määrätään alla kuvatuissa rajoissa:

Pesänhoitopalkkion alaraja täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioera	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	5 400	17,0 %
30 000 – 80 000	7 100	12,4 %
80 000 – 170 000	13 300	11,4 %
170 000 – 330 000	23 600	7,7 %
330 000 – 800 000	36 000	4,0 %
800 000 – 5 000 000	54 800	2,2 %
5 000 000 – 10 000 000	147 200	1,74 %
10 000 000 – 20 000 000	234 200	1,25 %
20 000 000 – 40 000 000	359 200	0,87 %
40 000 000 – 80 000 000	533 200	0,23 %
yli 80 000 000	625 200	soveltuvin osin

Pesänhoitopalkkion yläraja täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa

Pesän rahaksimuuttoarvo	Palkkion vakioerä	Palkkio rahaksimuuttoarvon alarajan ylittävältä osalta
20 000 – 30 000	6 400	20,0 %
30 000 – 80 000	8 400	14,0 %
80 000 – 170 000	15 400	12,3 %
170 000 – 330 000	26 500	8,1 %
330 000 – 800 000	39 500	4,4 %
800 000 – 5 000 000	60 200	2,85 %
5 000 000 – 10 000 000	180 000	2,20 %
10 000 000 – 20 000 000	290 000	1,75 %
20 000 000 – 40 000 000	465 000	1,50 %
40 000 000 – 80 000 000	765 000	1,25 %
yli 80 000 000	1 265 000	soveltuvin osin

Rahaksimuuttoarvon määrittelyssä sovelletaan samoja periaatteita kuin edellä kohdassa 4.2.1. Panttiomaisuutta ei kuitenkaan oteta miltään osin huomioon rahaksimuuttoarvossa. Erillistoimenpiteellä pesään saadut varat otetaan huomioon rahaksimuuttoarvossa, jolle erillistoimenpiteestä päätettäessä ole toisin päätetty.

Jos pesänhoitopalkkio täysimittaisen konkurssimenettelyn toisessa vaiheessa määräytyy pesänhoitajan toimenpiteiden perusteella, voidaan rahaksimuuttoarvoon perustuvaa palkkiotaulukkoa käyttää toimenpidepalkkion kohtuullisuuden arvioimisen vertailutaulukkona. Vertailua ei kuitenkaan voida tehdä, jos pesänhoitopalkkio määrätään toimenpidepalkkiona juuri siitä syystä, että pesänhoidon edellyttämän työmäärän ja pesän rahaksimuuttoarvon välillä vallitsee epäsuhta.

5

ERILLISVELOITUKSET

Erillistoimenpiteillä tarkoitetaan muita kuin pesän tavanomaiseen yleiseen hallintoon, omaisuuden rahaksimuttoon ja jako-osuuksien maksamiseen kuuluvia tehtäviä. Pesänhoitajalla on oikeus veloittaa konkurssipesältä erikseen palkkio tekemistään erillistoimenpiteistä kohdassa 4 määritellyn, tavanomaisista pesänhoitotehtävistä maksettavan varsinaisen pesänhoitopalkkion lisäksi.

Myös lyhyessä konkurssimenettelyssä ja täysimittaisen konkurssimenettelyn ensimmäisessä vaiheessa tehdyistä erillistoimenpiteistä määrätään erillistoimenpidepalkkio, vaikka varsinainen pesänhoitopalkkiokin määräytyisi toimenpiteiden perusteella. Erikseen

veloitettavia toimenpiteitä ei sisällytetä varsinaiseen pesänhoitopalkkioon eikä sen kohtuullisuusarviointiin.

Erillistoimenpiteitä ovat oikeudenkäynneistä ja hallinnollisista prosesseista sekä riitoja koskeneista sovintoneuvotteluista aiheutuneet toimenpiteet sekä muut tehtävät, joita ei voida pitää tavanomaisina konkurssipesän hoidossa. Konkurssipesän hoidon yhteydessä voi olla tarvetta tällaisiin tavanomaisesta pesänhoidosta poikkeaviin erillistoimenpiteisiin, joita ovat:

- pesää koskevat oikeudenkäynnit kuten velkomuskanteet, verovalitukset, hallintolainkäyttöriidat tms.
- konkurssivalvontojen riitautusoikeudenkäynnit
- yksittäisten takaisinsaantiperusteiden selvittäminen ja kanteiden ajaminen
- ilmoituksen tekemisestä esitutkintaviranomaiselle, esitutkinnasta ja rikosoikeudenkäynneistä aiheutuvat toimenpiteet.
- toimenpiteet tytär- ja osakkuusyhtiöissä
- muut tavanomaiseen pesänhoitoon selvästi kuulumattomat selvitykset ja toimenpiteet.

Erillistoimenpiteiden laskutusperusteena käytetään toimenpidepohjaista veloitusta, joka määräytyy ensisijaisesti erillistoimenpiteen vaatiman työn määrän ja laadun mukaan. Lisäksi otetaan huomioon tehtävän vaikeusaste, kysymyksessä olevan etuuden arvo ja merkitys sekä yleinen palkkiotaso kooltaan, vastuultaan ja työmäärältään vastaavissa tehtävissä.

6

PESÄNHOITAJAN PALKKIO PANTTIOMAISUUDEN HOIDOSTA JA MYYNNISTÄ

Pesänhoitajan palkkio panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä perustuu tähän omaisuuteen kohdistuneisiin pesänhoitajan toimenpiteisiin. Palkkio on toimenpidepalkkio ja siihen sovelletaan soveltuvien osien mitä edellä kohdassa 5 on todettu erillistoimenpidepalkkiosta.

Neuvottelukunta suosittaa, että pesänhoitaja ja pantinhaltija sopivat heti konkurssin alettua siitä, onko panttiomaisuuden hoito- ja myyntivastuu pesällä vai pantinhaltijalla. Tästä sekä hoito- ja myyntikustannusten korvaamisesta pesälle on hyvä sopia, vaikka olisi jo näköpiirissä, että konkurssi tulee raukeamaan. Pesänhoitajan tulee tiedustella hoito- ja myyntivastuun järjestämisestä pantinhaltijalta tultuaan tietoisiksi omaisuuden panttauksesta ja pantinhaltijasta. Vastuu panttiomaisuudesta säilyy konkurssipesällä kunnes asiasta toisin sovitaan, jollei pantinhaltijan hoitovelvollisuudesta muuta johdu.

Konkurssipesällä on oikeus saada korvaus pesään kuuluvan panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä pesälle aiheutuneista välttämättömistä kustannuksista, mukaan lukien pesänhoitajan palkkio omaisuuden myynnistä, päältäpäin panttiomaisuuden myyntihinnasta ja tuotosta heti myynti- ja täytäntöönpanokulujen jälkeen. Pantinhaltijalla ei ole velvollisuutta maksaa omista varoistaan panttiomaisuuden hoidosta ja myynnistä pesälle aiheutuvia kuluja, jollei pantinhaltijan kanssa toisin sovita.

Jos pesänhoitajan myynti- ja hoitotoimenpiteet ovat kohdistuneet samalla kertaa sekä vapaaseen että panttiomaisuuteen, on toimenpiteiden, jollei niitä pystytä muutoin kohdistamaan, katsottava kohdistuneen puoliksi kumpaankin omaisuuslajiin.

Pesänhoitajan tulee periä konkurssipesälle pesän varoista maksetut panttiomaisuuden hoito- ja myyntikulut. Jos panttiomaisuuden tuotto ja kauppahinta on maksettu pesälle, pesänhoitajan tulee kattaa pesän kulut näistä varoista ennen niiden tilittämistä pantinhaltijalle.

Pesänhoitajan on ilmoitettava kulut ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 5 luvun 30, 41 tai 45 §:ien mukaisesti, jos ulosottoviranomaisen huolehtii panttiomaisuuden myymisestä.

Pantinhaltija voi myös itse realisoida panttiomaisuuden tai sen tuotto ja kauppahinta voi muuten tulla maksettavaksi suoraan pantinhaltijalle. Pesänhoitajan tulee tällöin sopia pantinhaltijan kanssa siitä, että pantinhaltija tilittää pesälle kauppahinnasta päältä pantin hoidosta ja myynnistä pesälle aiheutuneet kulut.

Panttiomaisuus saattaa olla myymättä vielä silloin kun pesänhoitajan tulisi tehdä esitys konkurssin raukeamisesta. Jos panttiomaisuuden hoito ja myynti on aiheuttanut pesälle kustannuksia, pesänhoitajan tulee ennen esityksen tekemistä pyrkiä sopimaan pantinhaltijan kanssa siitä, että pantinhaltija maksaa jo tuossa vaiheessa nämä kustannukset pesälle. Raukeamisesityksen tekemistä voi olla tarpeen lykätä kunnes asiasta on sovittu tai panttiomaisuus myyty.

7

PALKKIO VELALLISEN LIIKETOIMINNAN JATKAMISESTA

Pesänhoitopalkkio velallisen liiketoiminnan jatkamisesta voidaan määrätä joko erillisveloitettavana toimenpidepalkkiona tai toiminnan tulokseen perustuvana tulospalkkiona taikka ottaa siitä aiheutuva lisätyön määrä ja vastuu huomioon varsinaisen pesänhoitopalkkion korotusperusteena. Neuvottelukunta suosittaa, että palkkioperusteesta päätetään samassa yhteydessä, kun tehdään päätös liiketoiminnan jatkamisesta.

Vaikka palkkio tavanomaisesta pesänhoidosta perustuisi pesän rahaksimuuttoarvoon, voidaan palkkio liiketoiminnan jatkamisesta (liiketoimintapalkkio) kuitenkin määrätä toimenpidepohjaisesti. Tällöin

liiketoiminnan tulosta ei oteta huomioon laskettaessa pesän rahaksimuuttoarvoa.

Jos liiketoimintapalkkio määräytyy toimenpidepohjaisesti, palkkion perusteessa on otettava huomioon liiketoiminnan laajuus, siitä aiheutuva vastuu ja sen tuloksellisuus.

Jos liiketoimintapalkkio määräytyy osana realisaatiopalkkiota, rahaksimuuttoarvona käytetään liiketoiminnan tuloja, joista on vähennetty liiketoiminnan menot.

Liiketoiminnan jatkamisesta aiheutuvaa palkkion korotusperustetta määritettäessä on otettava huomioon siitä aiheutuva lisätyön määrä ja pesänhoitajan vastuu yrityksen juoksevasta hallinnosta ja toiminnasta. Tässä arvioinnissa on otettava myös huomioon, missä määrin pesänhoitajalla on ollut käytettävissään konkurssivelallisen henkilökuntaa.

Liiketoiminnan jatkaminen voi velkojen aseman turvaamiseksi olla välttämätöntä, vaikka se olisi tappiollista. Jatkamispäätöksen perusteena voi olla esimerkiksi muutoin syntyvien todennäköisesti vielä suurempien tappioiden välttäminen. Tällöin pesänhoitajan palkkiota ei voida määrätä liiketoiminnan tuloksen mukaan, vaan sen tulee perustua toimenpiteisiin.

8

PALKKION VAHVISTAMINEN

Pesänhoitopalkkion tarkemmista perusteista päättävät velkojat pesänhoitajaa kuultuaan viipymättä pesänhoitajan tultua määräytyksi tehtävänsä. Pesänhoitopalkkion perusteista tulee päättää viimeistään ensimmäisessä velkojainkokouksessa.

Neuvottelukunta suosittaa, että ainakin laajassa konkurssipesässä velkojat ja pesänhoitaja neuvottelevat palkkioperusteesta ennen kuin velkojat tekevät asiasta päätöksen. Neuvottelussa on pyrittävä löytämään pesän erityispiirteet huomioon ottava palkkioperuste ja tarvittaessa selviteltävä tämän suosituksen mukaisten palkkion korotus- ja alentamisperusteiden soveltumista määrättävään pesänhoitopalkkioon.

Velkojat vahvistavat pesänhoitajan palkkion. Voidakseen vahvistaa pesänhoitajan palkkion velkojilla on oltava riittävä käsitys pesän laadusta, tilasta ja suoritetuista toimenpiteistä. Pääsääntöisesti pesän laatu ja tila tulevat riittävässä määrin selvitetyn ajantasaisesta vuosiselonteosta. Neuvottelukunta suosittaa, etteivät velkojat vahvista palkkiota, jos pesänhoitaja laiminlyö laatia KonKL 14:11 §:ssä tarkoitetun vuosiselonteon.

Velkojen tulee saada käsitys konkurssipesän selvittämisen kokonaiskustannuksista. Pesänhoitajan on ilmoitettava velkojille

erikseen nostamansa ennakko-, osa- ja erillistoimenpidepalkkiot. Lisäksi pesänhoitajan on ilmoitettava muut pesän selvittämisestä aiheutuneet kustannukset, joita voivat olla:

- omaisuuden arviointi-, luettelointi- ja realisointikustannukset,
- panttiomaisuuden hoidosta ja myymisestä aiheutuneet kustannukset,
- saatavien perintäkustannukset,
- velallisen ja konkurssipesän kirjanpidon laatimiskustannukset,
- erityistarkastuskustannukset,
- arkistointikustannukset ja
- kirjanpitoaineiston hävittämiskustannukset.

Riittävää on, kun nämä erittelyt ilmenevät hyvän pesänhoitotavan mukaisesti laaditusta tilityslaskelmasta (neuvottelukunnan suositus 10).

Laskussa on riittävästi yksilöitynä esitettävä pesänhoitajan suorittamat tehtävät siten, että velkojat voivat muodostaa kokonaiskäsityksen kaikista pesänhoidon kustannuksista. Toimenpiteisiin perustuvan pesänhoitopalkkion osalta pesänhoitajan on lisäksi ilmoitettava tehdyt toimenpiteet, niiden tekijä, hinta ja niihin käytetty aika. Toimenpiteet on eriteltävä asianajajalta toimenpiteisiin perustuvassa laskussa yleensä edellytettävällä tarkkuudella. Toimenpidelaskusta tulee ilmetä, mikä on pesänhoitajan ja hänen avustajiensa käyttämä tuntiveloitus.

Pesänhoitaja voi veloittaa vain sellaisista toimenpiteistä, jotka ovat olleet tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia konkurssipesän hoitamiseksi hyvän pesänhoitotavan mukaisesti.

Pesänhoitajan toimiston yleiskulut sisältyvät pesänhoitopalkkioon. Pesänhoitoon liittyvät monistus- ja postituskulut sekä tavanomaisesta poikkeavat puhelinkulut eivät sisälly palkkioon, vaan ne voidaan laskuttaa erikseen.

9

PALKKIOIDEN MAKSAMINEN

Palkkio maksetaan osasuorituksina kohtuullisin väliajoin pesänhoidon edetessä. Velkojat päättävät siitä, missä aikataulussa pesänhoitaja on oikeutettu saamaan osasuorituksia. Osasuorituksen maksamisen edellytyksenä on, että pesänhoitaja esittää velkojille selvityksen maksamisen perusteena olevista toimenpiteistä. Tämä voi tapahtua velkojainkokouksessa tai muussa päätöksentekomenettelyssä. Velkojat voivat myös ennakolta vahvistaa perusteen, jonka mukaan pesänhoitaja voi pesänhoidon edetessä nostaa osasuorituksia velkojia

yksittäisistä nostoista erikseen kuulematta. Osasuorituksen noston tulee aina perustua jo tehtyyn työhön.

Koska pesänhoidon onnistuminen ja realisaatitulos ovat lopullisesti arvioitavissa vasta pesänhoitajan tehtävän päättyessä, neuvottelukunta suosittaa, että riittävän suuri osa palkkiosta jätetään aina vasta tuolloin vahvistettavaksi ja maksettavaksi. Jos pesänhoitaja on nostanut osasuorituksia väärin perustein tai muutoin virheellisesti enemmän kuin mitä lopulliseksi pesänhoitopalkkioksi vahvistetaan, pesänhoitajan on heti palautettava liikaa nostamansa määrä konkurssipesään.

Palkkion erillistoimenpiteistä vahvistavat velkojat joko loppukokouksessa tai erillistoimenpiteen päättyessä. Jos erillistoimenpide on pitkäkestoinen, velkojat voivat valtuuttaa pesänhoitajan nostamaan erillistoimenpidepalkkion osasuorituksia ennen toimenpiteen päättymistä.

Pesänhoitajan on vuosiselonteossa hyvän pesänhoitotavan mukaisesti informoitava velkojia nostamiensa osa- ja erillispalkkioiden määrästä.

KonkL 19:1,2 §:n mukaan konkurssipesä voidaan lopettaa, vaikka pesä olisi osin selvittämättä. Loppukokouksessa tulee päättää pesän lopettamisen jälkeen tehtävistä toimenpiteistä maksettavasta palkkiosta tai palkkion perusteesta. Tätä palkkiota varten voidaan lopputilitykseen tehdä varaus. Jos varaus jää joltain osin käyttämättä, pesänhoitaja tilittää käyttämättä jääneet varat velkojille tehtävän päättyttyä.

10 JÄLKISELVITYS

Jos pesänhoitaja joutuu konkurssin päätyttyä tekemään KonkL 19:9 §:ssä tarkoitettuja jälkiselvitystoimenpiteitä pesään ilmaantuneiden uusien varojen tai vastuiden johdosta, hänellä on oikeus saada siitä kohtuullinen korvaus pesän varoista. Kohtuullisena korvauksena on pidettävä tuntiveloitusta, jota pesässä on käytetty toimenpidepohjaisen pesänhoitopalkkion perusteena. Korvauksen vahvistamiseen ja nostamiseen ei vaadita velkojien päätöstä, jos jälkiselvitys on käsittänyt esimerkiksi vain rahojen vastaanottamisesta ja jakamisesta aiheutuvat vähäiset toimenpiteet. Laajamittaisemmasta jälkiselvityksestä veloitettava pesänhoitopalkkio on vahvistettava velkojien päätöksellä velkojainkokouksessa tai muussa päätöksentekomenettelyssä.

Helsingissä, 10. päivänä tammikuuta 2008

Kari Harju
puheenjohtaja

Harri Hämäläinen
sihteeri